

1) систематичність перевірки і регулярність контролю, як спосіб одержання викладачем інформації про результати навчання здобувачів освіти;

2) індивідуальний характер перевірки результатів навчання здобувачів освіти із врахуванням їх темпераментів;

3) контроль і оцінювання рівнів знань, умінь і навичок (компетентностей), що здійснюється викладачем, має служити за основу для формування у здобувачів освіти самоконтролю, самооцінювання, що є одним із важливих факторів розвитку особистості.

Отже, в існуючих концепціях навчання не скрізь виділяється оцінювання, контроль знань як складова навчальної діяльності викладача і здобувачів освіти. Проблема безперервної освіти, професійної переорієнтації актуальна сьогодні, як ніколи раніше. Впровадження нових технологій в навчальний процес, застосування альтернативних інформаційних систем потребує розв'язання проблеми оцінювання та моніторингу рівня знань більш ефективними засобами[2].

Список використаних джерел:

[1] Скрипченко, О.В. & Долинська, Л.В. & Огороднійчук, З.В. (2005) Загальна психологія. Київ: Либідь.

[2] Приходько, В.М. (2007) Моніторинг якості освіти і виховання діяльності навчального закладу. Запоріжжя.

DOI 10.36074/15.05.2020.v4.25

МІСЦЕ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

ORCID ID: 0000-0002-5593-6346

Кочерга Євгенія Володимирівна

старший викладач кафедри природничо-математичної освіти

Комунальний заклад вищої освіти

«Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради

УКРАЇНА

Зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві мають пряме відображення на системі освіти, адже вона покликана готувати підрастаюче покоління до майбутнього. В. Кірман зазначає, що реформа освіти стає неможливою без кваліфікованого учителя, який має працювати в нових умовах [1]. Відповідно, важливою є професійна компетентність вчителя. О. Фесенко під професійною компетентністю розуміє професійну здатність ефективно розв'язувати стандартні та проблемні ситуації, що виникають у педагогічній діяльності за рахунок єдності теоретичної й практичної готовності педагога до здійснення педагогічної діяльності. У структурі цієї компетентності дослідниця виділяє такі складові: спеціально-педагогічну компоненту (знання, вміння, здатності у професії – дидактичну, методичну компетентності); соціально-психологічну; комунікативну; диференційно-психологічну (знання педагога про індивідуальні особливості кожного учня, його здібності, особливості характеру і виявляється у визначенні ефективних способів індивідуальної роботи з ним); валеологічну; аутопсихологічну або рефлексивну (самоаналіз та висновки про

власне професійне самовдосконалення, сильні й слабкі сторони своєї особистості та діяльності), діяльнису, організаційну компоненту (управлінську), світоглядну, методологічну [5]. Отже, як бачимо у структурі професійної компетентності відображенні аспекти здоров'язбереження, які можна об'єднати у поняття здоров'язбережувальної компетентності вчителя.

У проєкті Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» та «Вчитель закладу загальної середньої освіти», опублікованого на сайті Міністерства освіти і науки України для громадського обговорення, зазначено, що здоров'язбережувальна компетентність є однією з професійних компетентностей за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них [3].

Ґрунтуючись на холистичному підході, за яким здоров'я складається з фізичної, психічної, духовної, соціальної та інтелектуальної складової, та виходячи з визначення поняття про компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність, під здоров'язбережувальною компетентністю вчителя ми розуміємо динамічну рису особистості вчителя, яка заснована на інтеграції знань, умінь, навичок, цінностей і досвіду, яка проявляється у здатності здійснювати особистісну та професійну здоров'язбережувальну діяльність на уроках, в позаурочній та позашкільній роботі [4].

З досвіду нашої роботи можемо зазначити, що розвиток здоров'язбережувальної компетентності вчителів відбувається на курсах підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти при організації практичних занять або тренінгів здоров'язбережувального змісту. Також успішним досвідом розвитку здоров'язбережувальної компетентності, як частини професійної, є участь вчителів у різноманітних освітніх проєктах. Наприклад, у Дніпропетровській області з жовтня 2018 року реалізується проєкт «Митці згоди: творчі методи трансформації конфліктів». Проєкт реалізується ГО «ДОО «Сила майбутнього» в партнерстві ГО «Рух «Етнодрайв», що фінансується німецьким урядом через Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH в рамках проєкту Громадська служба миру [2]. Проєкт побудований на принципах інтеграції педагогіки, психології, арт-терапії, мистецтва, STEAM-освіти, конфліктології та дозволяє комплексно підійти до питання професійного вдосконалення вчителів.

Таким чином, ми визначаємо, що здоров'язбережувальна компетентність є обов'язковим елементом професійної компетентності вчителя та визначає його здатність піклуватися про фізичне та психічне здоров'я учасників освітнього процесу та про своє власне здоров'я, створювати сприятливу психологічну атмосферу в освітньому процесі, організовувати комунікацію та партнерську взаємодію, організовувати безпечне, розвивальне, інклюзивне освітнє середовище з врахуванням індивідуального та особистісно орієнтованого підходів.

Список використаних джерел:

- [1] Кірман, В. К. (2017) Векторна модель математичної компетентності вчителя математики та підходи до її ідентифікації. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*, (10), 94–101.
- [2] Митці згоди. Вилучено з: <http://mitcizgodi.tilda.ws/>
- [3] МОН пропонує для громадського обговорення проєкт Профстандарту за професіями «Вчитель початкових класів ЗЗСО», «Вчитель ЗЗСО». Вилучено з <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-profstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso>

- [4] Скиба, Ю. А. & Кочерга, Є. В. (2020) Реалізація педагогічних умов розвитку здоров'язберезжувальної компетентності вчителів хімії в закладах післядипломної освіти. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*, (11(40)), 170–182. Вилучено з http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/11_40_2020/pedagog/Bulletin_11_40_Pedagogika_Skyba_Kocherha.pdf
- [5] Фесенко, О. С. (2015) Дослідження феномена «професійна компетентність» вчителя у науковій літературі. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, (32 (365)), 128–133.

DOI 10.36074/15.05.2020.v4.26

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ РОЗВИТКУ МЕТАКОГНІТИВНИХ ВМІНЬ, ЯК МЕТОДИЧНА ОСНОВА ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Дячкова Валерія Борисівна
аспірант кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності
Запорізький національний університет

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Гура Олександр Іванович
доктор педагогічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Запорізький національний університет

УКРАЇНА

Анотація. У статті автор розглядає наукові підходи до розуміння сутності розвитку метакогнітивних вмінь, як методична основа процесу навчання та визначає основні наукові поняття метакогнітивних вмінь у психології.

Сучасну педагогічну науку в Україні характеризують два взаємопов'язані і водночас протилежно спрямовані вектори: традиція й новаторство. В обох випадках науковці послуговуються постулатами у вигляді термінів у складній метамовній стихії понятійних визначеностей цієї науки. Масштаб і складність викликів і завдань, що їх концентрують динамізм та інноваційний тип прогресу, інформаційних вибух, висувають на перший план усвідомлення ролі й самодостатності окремої людини, підвищення вимог до її компетентності в усіх сферах життєдіяльності, у педагогічній зокрема.

Метакогнітивний напрямок є дуже перспективною платформою для Нових розробок і відкриттів, на даний момент є недостатньо розробленим в силу своєї молодості (метакогнітивізм виник в 1970-х рр. ХХ ст.). Не розкриті всі взаємозв'язки метакогнітивного процесу і здібності з іншими феноменами. В рамках метакогнітивізму з кожним роком створюються нові психодіагностичні методики концепції, а також розширюється сама теоретична база даного напрямку.

Узгодження своїх індивідуальних особливостей з умовами зовнішнього середовища є одним з головних механізмів адаптації до професійної діяльності, проявляється в метакогнітивній регуляції діяльності і полягає в тому, що